

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

ПРЕДМЕТ: Реферат за избор у звање и на радно место редовног професора за ужу научну област *Палеославистика*, предмети *Упоредна граматика словенских језика* и *Развој писма*.

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду, на седници од 7. марта 2018. године (одлука бр. 601/1), а у складу са чланом 65 Закона о високом образовању и чланом 116 Статута Филолошког факултета, изабрани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се јавили на конкурс за избор редовног професора за ужу научну област **Палеославистика**, предмети **Упоредна граматика словенских језика** и **Развој писма**.

У складу са чланом 11 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитетима у Београду („Гласник Универзитета у Београду“ бр. 200 од 23. 11. 2017. године) достављена нам је документација о пријављеним кандидатима на конкурс за избор редовног професора за ужу научну област Палеославистика, предмети Упоредна граматика словенских језика и Развој писма (објављен у листу „Послови“ бр. 768 од 14. 3. 2018. године). Пошто смо се упознали с приложеном документацијом, част нам је да Изборном већу Филолошког факултета у Београду поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за редовног професора за ужу научну област *Палеославистика*, предмети *Упоредна граматика словенских језика* и *Развој писма*, пријавио се један кандидат, др ВАЊА СТАНИШИЋ, ванредни професор Филолошког факултета у Београду.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ И АНГАЖМАН У СТРУЦИ

Др Вања Станишић рођен је 3. маја. 1961. године у Београду. Дипломирао је 1986. године на Филолошком факултету у Београду на Катедри за јужнословенске језике – Група српскохрватски језик с балканологијом. Од 1987.

до 1992. радио је у Балканолошком институту САНУ као истраживач сарадник на пројекту *Књижевне и језичке везе балканских народа*. Ту је 12. 10. 1990. магистрирао с темом *Досадашња проучавања српско-албанских језичких односа*, пред комисијом коју су сачињавали акад. Павле Ивић (ментор), проф. др Момчило Д. Савић и проф. др Љатиф Муљаку (објављена као посебно издање Балканолошког института 1995). Од 1992. године ради на Филолошком факултету у Београду на Катедри за српски језик с јужнословенским језицима као предавач на предметима Упоредна граматика словенских језика и Упоредна граматика индоевропских језика. У априлу, 12. 4. 2002. године одбранио је докторску дисертацију под називом *Фонолошка основа балканских језика и њихова графичка форма* пред комисијом коју су сачињавали проф. др Радојица Јовићевић (ментор), проф. др Момчило Д. Савић, проф. др Живојин Станојчић и проф. др Миодраг Стојановић. Од 2003. школске године ангажован је и на Катедри за албанологију Филолошког факултета као предавач на предмету Историја албанског језика с дијалектологијом. Од 2006. школске године увео је предавања из предмета Развој писма. 4. јуна 2008. године изабран је у звање ванредног професора за научну област Палеославистика, предмет Упоредна граматика словенских језика на Катедри за српски језик с јужнословенским језицима Филолошког факултета у Београду.

У току студија добио је 1984. године Октобарску награду Београда за рад који је следеће године објављен у часопису Балканика. Похађао је међународне семинаре бугарског језика (Софија 1982), албанског језика (Приштина 1985. и 1987) и цинцарског (арумунског) језика у Фрајбургу 1988. На једном од семинара за албански језик учествовао је у раду научне сесије с радом *О неким паралелама у употреби конјунктива и аориста у српскохрватском и албанском језику* (*Për disa paralele në përdorimin e konjuktivit dhe aoristit në gjuhën shqipe dhe serbokroate*), који је ушао у основу текста објављеног 1987. у часопису Балканика. Школску 1994-1995. годину провео је на студијском боравку у Риму где му се пружила прилика да учествује на међународном скупу о албанском језику при универзитету у Салерну с рефератом *Неке чињенице о српско-албанским етно-културним везама* (*Alcuni fatti sulle relazioni etno-culturali serbo-albanesi*). Две школске године, 1998-1999. и 1999-2000, провео је у Кини као лектор српског језика на Катедри за српски и хрватски језик Пекиншког универзитета за стране језике. Од 2011. до 2013. године радио је као гостујући професор на Катедри за српски и хрватски језик Ханкук универзитета у Сеулу (*Hankuk University of Foreign Studies*), где је отишао с места руководиоца Катедре за албанологију Филолошког факултета у Београду.

На основним студијама држи предавања из предмета Упоредна граматика словенских језика, Упоредна граматика индоевропских језика, Историја албанског језика, Развој писма, Историја српске ћирилице. На докторским студијама Филолошког факултета у Београду држи предавања из предмета Индоевропска језичка заједница.

Учествовао је, такође, на више међународних научних скупова у земљама бивше Југославије и ширем иностранству (Софија, Рим, Темишвар, Сеул, Атина, Праг, Москва) с рефератима који се наводе у библиографији.

Према евиденцији за последњи петогодишњи период, учествовао је у комисијама за шест доктората, један магистарски рад и неколико мастера. Учешћа се наводе по хронолошком редоследу:

Ментор на одбрани докторске дисертације Мериме Кријези *Значење предлога у албанском и српском језику* (07. 02. 2013).

Ментор на одбрани докторске дисертације Марије Вучковић *Континуанте прасловенских основа *gъb-, *gub-, *gib- у српском језику* (20. 05. 2013).

Члан комисије на одбрани докторске дисертације Ане Тешић *Романизми у говорима Старе Црне Горе и Брда* (2016).

Члан комисије на одбрани магистарског рада Вере Чолаковић *Особине графије и језика у Српско-далматинском магазину у периоду од 1836. до 1850. године* (на Филолошком факултету у Бањој Луци, 2016).

Члан комисије на одбрани мастер рада Јоване Марић, посвећеном питању транскирипције корејских личних имена у српском језику (2016).

Ментор на одбрани докторске дисертације Жељка Степановића *Етимолошко гнездо прасловенског глагола *berǫ, *bъrati у српском језику* (2017).

Члан комисије на одбрани докторске дисертације Јелене Јанковић *Етимологија у часопису Наши језик* (2017).

Члан комисије на одбрани докторске дисертације Ане Сивачки *Фразеологизми с конституентом соматског порекла у албанском језику и њихови преводни еквиваленти у српском* (2017).

Члан је редакције часописа *Коммуниколоя* (Гласила *Международной академии коммуникологии*, Москва) и био је такође члан редакције (и стручни уредник) IWoBA VIII, Зборника радова с међународне конференције о балтословенској акцентологији (у издању Универзитета у Новом Саду, 2014).

У оквиру наставних активности ван студијских програма одржао је више предавања по позиву.

У 2016. години одржао је предавање *Писмо као колективно памћење у просторијама САНУНС* (Платонеум, Нови Сад, 18. 03. 2016).

На трибини у организацији Друштва Свети Сава, одржао је предавање *Ђирилица између истока и запада* (у Педагошком музеју у Београду 2016. године).

Учествовао је, такође, као предавач на стручном скупу *Вукова реформа из угла језика, књижевности и теологије* (Манифестација *Дани Вука Караџића* у организацији ОШ „Вук Караџић” и Регионалног центра за професионални развој запослених у образовања у Чачку, 5. октобра 2017).

Од последњег избора у звање учествовао је по позиву на више научних конференција с рефератима који се наводе у библиографији:

На XIV Међународном скупу слависта одржаном у Охриду (10-16. IX. 2008).

На VII Међународној научној конференцији о упоредно-историјској лингвистици (Москва 31. јануара – 2. фебруара 2011).

На Међународној научној конференцији у организацији HANKUK Универзитета у Сеулу (Seoul, 30th September – 1st October 2011).

На VIII међународној конференцији из балтословенске акцентологије (International Workshop on Balto-Slavic Accentology, IWoBA VIII, у организацији Филозофског факултета у Новом Саду 2012).

На 23. Светском философском конгресу у Атини (23rd Congress of Philosophy, Athens, 4-10 August 2013).

На међународном научном скупу *Наука и слобода* у организацији Универзитета у Источном Сарајеву (Пале, 6-8. јуни 2014).

На конференцији посвећеној животу и раду Вука Карацића у организацији Одељења језика и књижевности САНУ (Београд, децембра 2015. године).

На скупу *Philologia Serbica* у организацији Филолошког факултета у Бањој Луци (24-25. марта 2016. године).

На славистичкој конференцији у организацији Корејског удружења слависта и Карловог универзитета у Прагу (Праг, јуна 2016. године).

На конференцији посвећеној *Српском језичком и књижевном наслеђу на простору данашње Црне Горе* у организацији Матице српске, Друштва чланова у Црној Гори (Подгорица 26-28. маја 2017. године).

На IX међународној конференцији о упоредно-историјској лингвистици у организацији Филолошког факултета МГУ (Москва, 26-28. септембра 2017).

БИБЛИОГРАФИЈА ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА ВАЊЕ СТАНИШИЋА ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

НАУЧНЕ МОНОГРАФИЈЕ:

Српско-албански језички односи / Вања Станишић . - Београд : САНУ, Балканолошки институт, 1995 (Београд : Сисеро) . - 156 стр. – (Посебна издања / САНУ, Балканолошки институт ; 59), Тираж 800 . - Регистар. ISBN 86-7179-020-7 **М 42 – 5**

Увод у индоевропску филологију / Вања Станишић . – Београд : Чигоја штампа, 2006 (Београд : Чигоја штампа) . – 371 стр. : граф. прикази ; 23 цм. Тираж 1000. – Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија: стр. 310 – 332 . – Регистри. ISBN 86-7558-447-4 **М 42 – 5**

**БИБЛИОГРАФИЈА НАУЧНИХ РАДОВА ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ
ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА (ДО 2008)**

“Балканизми у српскохрватском језику”, *Balcanica XVI-XVII*, Београд 1985-1986, 245-265... **М23 – 4**

“Корени и домети Вукове реформе српске ћирилице”, *Повеља*, Краљево 1987, 24-25. **М52 – 1,5**

“О неким сличностима у падежном систему између албанског и српскохрватског језика”, *Balcanica XX*, Београд 1987, 357-367 [About some similarities in case system between Albanian and Serbocroatian language]. **М23 – 4**

“Le lexique serbo-croate dans le vocabulaire albanaise”, *Balcanica XXI*, Београд 1990, 239-249. **М23 - 4**

V. Stanišić, Lj. Joksimović-Stanišić, “Slovenska pismenost u slovenskoj duhovnoj kulturi”, *Filozofska istraživanja 36*, Zagreb 1990, 613-620. **М53 – 1**

“Словенска писменост у примени за албански језик”, *Баштина 1*, Приштина 1991, 112-119. **М53 – 1**

“Српскохрватски елементи у албанском језику”, *Становништво словенског поријекла у Албанији*. Зборник радова са међународног научног скупа одржаног на Цетињу 21, 22. и 23. јуна 1990, Титоград 1991, 349-356. **М33 – 1**

“Le berceau des Albanais au Moyen âge”, *Balkan 10*, Bordeaux 1991, 31-36. **М52 – 1,5**

“О старости балканског консонантизма”, *Catena mundi. Српска хроника на светским веригама*, Матица исељеника Србије – Ибарске новости (Београд – Краљево 1992), 70-74. **М33 – 1**

“Vinča-schrift oder Vinča-zeichen?”, *Balcanica XXIII*, Београд 1992, 187-197. . **М23 - 4**

“О неким призренско-тимочким примерима српско-албанских лексичких односа”, *Говори призренско-тимочке области и суседних дијалеката*. Зборник реферата с научног скупа одржаног у Нишкој Бањи 17-20. 6. 1992, Ниш 1993, 469-477. **М33 – 1**

“Глаголица и фонетические алфавиты средней Европы”, *Balcanica XXV-1*, Београд 1994, 267-285. **М23 - 4**

“Неке старе и нове идеје у вези с етногенезом Словена”, *Расковник 79-80*, Београд 1995, 87-106. **М53 – 1**

“О типологији писма: писмо и претписмо”, *Српски језик I, 1-2*, Београд 1996, 432-443. **М24 – 4**

“О реконструкцији праиндоевропског вокалског система и теорији о само једном вокалу”, *Српски језик II, 1-2*, Београд 1997, 285-293. . **М24 – 4**

- “Неколико дијалекатских текстова из Крагујевачке Лепенице”, *Српски језик III*, 1-2, Београд 1998, 535-549. . **М24 – 4**
- “Two Types of Ancient Indo-European Isoglosses in the Albanian Language”, *Balkanica XXIX*, Belgrade 1998, 321-338.. **М51 – 2**
- “Грамматология – графическая лингвистика”, *Српски језик V*, 1-2, Београд 2000, 585-593. **М24 – 4**
- “Типолошка проблематика класификације система писма”, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XLV/1-2, Нови Сад 2002, 41-57. **М24 – 4**
- “О табуизацији назива миша на централном Балкану”, *Balkanica XXXII-XXXIII/2001-2002*, Belgrade 2003, 155-174. **М23 - 4**
- “Лингвистичка географија и нека питања прасловенске дијалекатске поделе”, Пети лингвистички скуп *Бошковићеви дани*, Зборник радова (Подгорица 10. и 11. октобра 2002), Научни скупови ЦАНУ, књ. 61; Одјелјење умјетности, књ. 22, Подгорица 2003, 319-327. **М33 – 1**
- “Неки основни појмови науке о писму”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 32/3 (11-15. 9. 2002), Београд 2003, 255-261. **М51 – 2**
- “Српско-албански језички додир и два типа фонолошких система у балканским језицима”, *Balkanica XXXIV/2003*, Belgrade 2004, 105-117. **М23 - 4**
- “О неким терминима словенске палеографије”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 33/3 (10-14. 9. 2003), Београд 2004, 265-274. **М51 – 2**
- “Старословенска двоазбучност и српска и хрватска редакција старословенског језика” *Српски језик IX*, 1-2, Београд 2004, 383-396. **М24 – 4**
- “Диахронически обзор становления двух типов фонологических систем в славянских языках”, *Сравнительно-историческое исследование языков: современное состояние и перспективы*. Сборник статей (сост. В. А. Кочергина), Издательство Московского университета, 2004, 418-433. **М33 – 1**
- “О старини два типа фонолошких система у словенским језицима”, *Србистички прилози*. Зборник у част професора Славка Вукомановића, Филолошки факултет, Београд 2005, 249-256. **М33 – 1**
- “Грамматозофија – прилог словенској палеографској терминологији”, Научни састанак слависта у Вукове дане, 34/3 (15-18. 9. 2004), Београд 2005, 341-346. **М51 – 2**
- “Поводом фонеме /ü/ у српским говорима на Косову и Метохији”, *Косовско-метохијски зборник 3*, Српска академија наука и уметности. Међуодељенски одбор за проучавање Косова и Метохије (уредници М. Пантић и С. Карамата), Београд 2005, 21-32. **М33 – 1**
- “Фонема /ü/ у синхронији и дијахронији словенско-алтајских језичких веза”, *Исследования по славянским языкам*, 11. Корейская асоцијација славистов, Филологический факультет, Университет Ђнсей, Сеул 2006, 61-71. **М23 - 4**

“О палаталној корелацији сугласника у словенским и балканским језицима”, *Probleme de filologie slavă*, XIV, Universitatea de vest din Timișoara, Facultatea de litere, istorie și teologie. Catedra de limbi și literaturi slave, Timișoara 2006, 175-188. **M33 – 1**

“О неким питањима унутрашње реконструкције прасловенског гласовног развоја”, *Јужнословенски филолог* LXII, 2006, 139-154. **M24 – 4**

“О положају албанског језика међу индоевропским језицима у светлости палеобалканских реликата”, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XLIX/1, Нови Сад 2006, 11-23. **M24 – 4**

“Проблематика класификације и дефинисања појединих типова писма у словенској палеографији”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, МСЦ 35/3 (7-10. 9. 2005), Београд 2007, 229-233. **M51 – 2**

“О неким подударностима у рефлексима индоевропских слоговних сонаната у албанском и балтословенском”, *Словенска етимологија данас*. Зборник симпозијума одржаног од 5. до 7. септембра 2006. године (ур. А. Лома), Институт за српски језик САНУ, Београд 2007, 393-402. **M33 – 1**

“О еманципацији мекоће у словенским и балканским језицима”, *Probleme de filologie slavă*, XV, Universitatea de vest din Timișoara, Facultatea de litere, istorie și teologie. Catedra de limbi și literaturi slave, Timișoara 2007, 319-329. **M33 – 1**

ПРЕВОДИ, РЕЦЕНЗИЈЕ И ОСВРТИ

С. М. и Н. И. Толстој, „Забелешке из словенског паганства. Заштита од града у Драгачеву и другим српским зонама”, *Повеља*, Краљево 1985, 6-18. [Превод с руског с уводном белешком о ауторима]

„Придевске синтагме у словенским и балканским језицима“ (Т. Н. Молошная, Адъективные словосочетания в славянских и балканских языках, Институт славяноведения и балканистики, Москва 1985), *Balkanica XVI-XVII*, Београд 1985-1986, 367-369. [рецензија]

„Балканска лингвистика“ (Emanuele Banfi, *Linguistica balcanica*, Bologna 1985), *Balkanica XVIII-XIX* (Београд 1987-1988), 419-421. [рецензија]

Б. Ангелов, “Паралеле између ‘Слова о полку Игореве’ и неких старосрпских текстова с ратном тематиком”, *Повеља*, Краљево 1988, 3-12. [Превод с бугарског с уводном белешком и коментарима]

„Вокатив у балканским језицима“ (Jørn Ivar Qvonje, *Über den Vokativ und Vokativformen in den Balkansprachen und im europäischen Sprachareal*, *Modern Greek and Balkan Studies*, 1, University of Copenhagen 1986), *Balkanica XX*, Београд 1989, 447-449. [рецензија]

„Античка балканистика“ (*Античная балканистика*, Институт славяноведения и балканистики, Институт всеобщей истории, Москва 1987), *Balkanica XX*, Београд 1989, 461-464. [рецензија]

„Romano-balkanica“ (*Romano-balkanica*. Вопросы адаптации латинского языкового элемента в балканском ареале. Сборник научных трудов /ред. А. В. Десницкая/, Институт языкознания, Ленинград 1987), *Balkanica XXI*, Београд 1990, 355-357. [рецензија]

„Славянское и балканское языкознание. Просодия“ (Институт славяноведения и балканистики, Москва 1989), *Balkanica XXI*, Београд 1990, 357-359. [рецензија]

„Лингвистичке основе балканског модела света“ (*Т. В. Цивьян*, Лингвистические основы балканской модели мира, Институт славяноведения и балканистики, Москва 1990), *Balkanica XXII*, Београд 1991, 331-313. [рецензија]

“Реконструкција памћења о нама (*Словенска митологија. Енциклопедијски речник*, Zepet Book World, Београд 2001)”, *Кораџи* 5-6, Крагујевац 2002, 175-178. [рецензија]

Н. Трубецкој, Европа и човечанство, „Логос“, Београд 2004. (Библиотека Руски боготражитељи, коло IX) [превод и поговор].

Александар Гура, Симболика животиња у словенској народној традицији, „Бримо / Логос / Глобосино-Александрија“, Београд 2005 [рецензенти Ђ. Трифуновић, В. Станишић]

„Владимир Николајевич Топоров (1928-2005)“, *Јужнословенски филолог* LXI, Београд 2005, 326-330. [In memoriam].

О туранском елементу у руској култури / Н. Трубецкој; превео Вања Станишић // Феноменологија руске душе : зборник радова о карактеру и менталитету Руса / приредио Добрило Аранитовић. – Београд : Логос, 2008.

Лили Лашкова, Историјска фонологија словенских језика (превели с бугарског Љ. Јоксимовић и В. Станишић), Филолошки факултет, Београд 2010. [рецензенти Р. Јовићевић, В. Станишић]

Александар Мешчерјаков, Књига јапанских симбола, „Логос – Кокоро“, Београд 2010. [рецензија и осврт на корицама књиге].

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА ВАЊЕ СТАНИШИЋА ОД ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

НАУЧНЕ МОНОГРАФИЈЕ

1) Письмо между языком и культурой, Москва: «Мир философии», 2018. Тираж 300. – Напомене и библиографске референце уз текст. Библиографија: стр. 231–250. Регистри. ISBN 978-5-9909860-1-5. **M42 – 5**

СТУДИЈЕ И ЧЛАНЦИ

2) „О неким културноисторијским слојевима словенске писмености”, *Зборник Матице српске за славистику*, 73, Нови Сад 2008, 403-414. **М51 – 2**

3) „Парадигматика и синтагматика старословенске двоазбучности”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, МСЦ 36/3 (13-16. 9. 2006), Београд 2008, 231-239. **М51 – 2**

4) „Писмо као «визуелни говор» и проблем његовог дефинисања”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, МСЦ 38/3 (4-7. 9. 2008), Београд 2009, 81-90. **М51 – 2**

5) „Из досадашњих проучавања српско-албанских језичких односа – топономастика и лексика”, *Контрастивна проучавања српског језика: правци и резултати*, САНУ, Одељење језика и књижевности, књ. 1 (уредници И. Клајн, П. Пипер), Београд 2010, 301-315. [ISBN 978-86-7025-512-8] **М33 – 1**

6) „Типолошки оквири српске диграфије”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, МСЦ 39/3 (9-12. 9. 2009), Београд 2010, 85-91. [ISBN 978-86-86419-96-5; 811.163.41'35] **М51 – 2**

7) „Српско-албански фонолошки односи између утицаја и ареалног јединства”, *Теорија дијахроничке лингвистике и проучавање словенских језика*, САНУ, Одељење језика и књижевности, књ. 4 (уредници Ј. Грковић-Мејдор, М. Радовановић), Београд 2010, 159-176. [ISBN 978-86-7025-508-1] **М33 – 1**

8) „Slavic digraphia in the context of the Old Slavic literacy”, *Serbische und kroatische Schriftlinguistik. Geschichte, Perspektiven und aktuelle Probleme* (Hrsg. V. Brehmer & V. Golubović), Verlag Dr. Kovač, Hamburg 2010, 189-200. **М33 – 1**

9) „Егејска писменост и њени догрчки корени”, *Филолог*, II/2010, Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, 182-190. **М53 – 1**

10) „О једном питању унутрашње реконструкције прасловенског гласовног развоја – веза полугласника и палаталности”, *Reconstructing Identity: Mapping the Cultural and Civic Tradition in Central and Eastern Europe and Balkans*, East European and Balkans Institute, Hankuk University of Foreign Studies, Seoul, 30th September – 1st October 2011, pp. 101-113 [<http://maincc.hufs.ac.kr/~eebalkan/>] **М53 – 1**

11) „Писменост Маја – кључ за разумевање мајанске цивилизације“, *Филолог*, IV/2011, Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, 163-170. **М53 – 1**

12) „Script as a ‘Visible speech’ and the development of scripts between a myth and reality”, *East European Studies*, 29 / 2012; East European and Balkan Institute, Center for International Area Studies, Hankuk University of Foreign Studies, Seoul, 33-48. **М53 – 1**

13) „О диграфији у српској и корејској писмености”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, МСЦ 41/1 (15-17. 9. 2011), Београд 2012, 73-79. **М51 – 2**

14) „О северним индоевропским везама албанског језика“, *Praslovenska dialektizacija v luči etimoloških raziskav. Ob stoti obletnici rojstva akademika Franceta Bezlaja*, Zbornik referatov z mednarodnega znanstvenega simpozija v Ljubljani, 16.-18. septembra 2010 (uredili Metka Furlan in Alenka Šivic-Dular), Ljubljana 2012, 199-211. (ISBN 978-961-254-386-0) **M33 – 1**

15) „О некоторых вопросах внутренней реконструкции фонологического развития праславянского языка“, *Slawistyka* 12/2012 (*Słowiańszczyzna wczoraj i dziś*), Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 66-76. (ISSN 1733-5817) **M51 – 2**

16) „Хазарски источници словенске писмености“, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, МСЦ 42/1 (12-14. 9. 2012), Београд 2013, 13-21. **M51 – 2**

17) „Комуникативна улога писма“, *Теолингвистичка проучавања словенских језика* (уредници Јасмина Грковић-Мејџор и Ксенија Кончаревић). САНУ, Одељење језика и књижевности. Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија. Књига 5, Београд 2013, 491-502 [УДК 003.3; ISBN 978-86-7025-618-7]. **M44 - 2**

18) „Албански језик и староевропски ареал индоевропских језика“, Настава албанског језика као страног, Филолошки факултет, Београд 2013 (2014), 29-42. [ISBN 978-86-6153-226-9] **M33 - 1**

19) „О евроазијским одликама праиндоевропског вокалног система“, *IWoBA VIII. Реферати VIII међународног скупа о балтословенској акцентологији* (Нови Сад 2012), Издавач: Филозофски факултет у Новом Саду, 2014, 335-348 [ISBN 978-86-6065-305-7]. **M33 - 1**

20) „Словенска писменост и средњовековни алфабети грчкога круга“, Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе (863-2013), Институт за српски језик САНУ, Старословенско и српско наслеђе I, Београд 2014, 151-168. [ISBN 978-86-82873-49-5] **M44 - 2**

21) „Развој писма између мита и стварности“, *Српски језик XX*, 2015, 319-331. **M24 – 4**

22) „Письмо между языком и культурой (1)“, *Коммуникология*, Том 3, №4, Москва 2015, 148-165 [ISSN 2311-332 (online)]. **M23 – 4**

23) „Граматиологија и питање односа између језика и писма“, *Наука и слобода*. Зборник радова с научног скупа (Пале, 6-8. јуни 2014), Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, 2015, 982-989. **M33 – 1**

24) „Сербско-албанские фонологические отношения: влияния и ареальная общность“, Работы по языкознанию кафедры сербского языка филологического факультета белградского университета (сост. В. Брборич, Р. Драгичевич), Белград 2015, 443-469. **M33 - 1**

25) „О ’српској дипломатској минусули’ још једном“, *Путевима српских идиома*. Зборник у част проф. Радивоју Младеновићу поводом 65. рођендана, ФИЛУМ Крагујевац 2015, 331-339 [ISBN 978-89-85991-85-1] **M33 - 1**

26) „’Босанска буква’ и Вукова ћирилица“, *Вук Стефановић Караџић* (1787-1865-2014), САНУ, Научни скупови, Одељење језика и књижевности, књ. 27, Београд 2015, 105-114 [ISBN 978-86-7025-673-6] **M31 - 3**

27) „Славјански алфавит («азбука») међу истоком и западом”, *Slavic Humanities and New Era for Eurasia* (7 July 2016, Charles University in Prague). Hosted by: KASEUS (Korean Association of Slavic-Eurasian Studies), Korea Foundation, Charles University in Prague, Institut of Chech Studies & Department of Chech and Comparative Literature. Prague 2016. **M33 - 1**

28) „О неких културно-исторических предпосылках старославјанској двуазбучности и диграфији в славјанских језицима“, *Исследования по славјанским језицима*, 2016-21-2, Корейска асоцијација славистов, Сеул, 1-11. **M23 - 4**

29) „Простор и време у структури писма“, *Србистика данас*. Проблеми и перспективе савременог тумачења српског језика, књижевности и културе. Зборник научних радова. Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, I/1, 2016, 28-41 [ISSN 2490-3736]. **M33 - 1**

30) „Ћирилица дубровачког молитвеника из 1512. године“, *Српски молитвеник, Споменица Милану Решетару* (1512-1942-2012), САНУ, Одељење језика и књижевности (ур. Јасмина Грковић-Мејдор, Виктор Савић), Београд 2016, 145-150. [ISBN 978-86-7025-717-7] **M44 - 2**

31) „О старини једнојеровог правописа у словенској писмености“, *Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви* (Зборник радова – у штампи), Беране – Београд 2016. [УДК 811.163.1'342.2]. **M44 - 2**

32) Б. Чигоя, В. Станишич, „Несколько замечаний о кириллической письменности боснийских францисканских писателей XVII века“, *Коммуникология* 2017, 5/1, 31-49 [ISSN 2311-3332] **M23 - 4**

33) „Писмо као колективно памћење“, *Анали огранка САНУ у Новом Саду*, бр. 12 за годину 2016, Нови Сад 2017, 57-64 [ISSN 1452-4112] **M33 - 1**

34) „Разделение на идеографию и логографию и вопрос ассоциативности графического знака“, *Вопросы эпиграфики*. Универзитет Дмитрия Пожарского, Москва (примљено за штампу у броју за 2018. годину). **M23 - 4**

35) „Ортографија и револуција – судбина руске ћирилице у реформаторским пројектима XX века“, (примљено за штампу у часопису *Српски језик* за 2018). **M24 - 4**

36) „О космополитизацији писма в Советском Союзе“ (предато за штампу за зборник радова «Русская культура под знаком революции» у организацији Одсека за русистику Универзитета у Токију). **M33 - 1**

37) „О палеографским одликама ћириличке преписке везане за период владавине Шћепана Малог“ (предато за штампу за зборник радова са скупа посвећеног *Српском језичком и књижевном наслеђу на простору данашње Црне Горе* у организацији Матице српске, Друштва чланова у Црној Гори, Подгорица 26-28. маја 2017. године). **M33 - 1**

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

„Татјана Михајловна Николајева (1933-2015)”, *Зборник Матице српске за славистику* 89 (2015), 322-324 [In memoriam]. **M26 – 1**

Уређење и стручна редакција Зборника радова IWoBA VIII. Реферати VIII међународног скупа о балтословенској акцентологији (Нови Сад 2012), Издавач: Филозофски факултет у Новом Саду, 2014. **M36 – 1,5**

Од 2003. до 2011. године обављао је дужност руководиоца Катедре за албанологију Филолошког факултета у Београду.

Од 2011. до 2014. године био је гостујући професор на катедри за српски и хрватски језик HANKUK универзитета у Сеулу.

У складу с *Правилником о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата*, тј. о квантификацији индивидуалних научноистраживачких резултата (Закон о научноистраживачкој делатности) Вања Станишић од избора у ванредног професора (2008. године) има следеће резултате:

M23 (4 рада x 4 = 16 бодова), M24 (2 рада x 4 = 8 бодова), M26 (1 x 1 = 1), M31 (3 x 1 = 3), M33 (14 радова x 1 бод = 14), M36 (1 рад x 1,5 = 1,5), M42 (1 књига x 5 = 5 бодова), M44 (1 рад x 2 = 2 бода), M51 (6 радова x 2 = 12 бодова), M53 (4 рада x 1 бод = 4)

Укупно 68,5 бодова од избора у звање ванредног професора.

Напомена: У библиографији нису наведене активности на популаризацији одређених научних и етнокултурних питања – учешћа у радио емисијама из културе, интервјуи и неколико текстова у дневној штампи посвећених питању актуелне српске дијалогике.

ПРЕГЛЕД И МИШЉЕЊЕ О НАУЧНОМ И СТРУЧНОМ РАДУ КАНДИДАТА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА

НАПОМЕНЕ О КЊИЗИ „ПИСЬМО МЕЖДУ ЯЗЫКОМ И КУЛЬТУРОЙ“

Вања Станишић је до сада објавио три књиге. Овде доносимо изводе из синопсиса његове књиге „*Письмо между языком и культурой*“, која је објављена од избора у звање ванредног професора.

Писменост представља једну од најважнијих одлика цивилизације. То је поуздан доказ да је неки народ изишао из предисторије и ступио у период свога историјског развоја. Графичка порука неке цивилизације по правилу може бити прочитана и дешифрована зато што се ослања на систем одређеног језика. У том смислу, у науци о писму се још увек дискутује о томе да ли се писмо рађа истовремено с цивилизацијом, баш као што се цивилизација рађа с писмом? То је и једно од главних питања ове књиге.

Први, теоријски део књиге – *О типологији писама*, посвећен је разјашњењу комуникативне функције писма. Према најраспрострањенијој дефиницији писма, то је средство визуелне (графичке) комуникације, које надомешта ограничења вербалне комуникације и омогућава преношење поруке у времену и простору. Више од тога, таква функција писма може да оживи давно угашену цивилизацију и представља кључ за разумевање људске историје. Речју – писмо је својеврсно памћење човечанства.

У вези с тим карактеристикама писма постоје и два различита гледишта на његову природу и намену. Комуникативна функција писма налази се у тесној вези с језиком. Услед тога писмо се у првом реду сагледава као вид визуелне комуникације – као „визуелни говор“ који премашћује ограничености језика у времену и простору. По мери његове повезаности с језиком уобличено је схватање о развоју писма као постепеном прилагођавању писма језику. Данас је општеприхваћено гледиште о чврстој хијерархијској вези међу њима. Из таквог еволутивног погледа на писмо проистиче и подела на писмо (у правом смислу речи) и претписменост. Па ипак, ближи увид у питање разграничења између такозваног правога писма и претписмености показао је да ту границу није лако одредити, чиме се отвара могућност преформулације питања у алтернативни тип разграничења између писма у ужем и у ширем смислу речи. То питање у великој мери зависи опет од истих оних критерија помоћу којих се одређује природа и намена писма: да ли је писмо пре свега визуелни говор – графички адекват језичке комуникације, или је, пак, то порука у времену с широком симболичком функцијом, која може, али и не мора бити повезана с одређеним језиком? По мишљењу аутора, изворна намена писма није у томе да буде средство визуелне комуникације адекватне језику. Његова права улога јесте колективно памћење.

Ова се питања разматрају подробније на примеру развоја појединих писмености у следећем поглављу – *От рисунка к знаку*. Поменутоме еволутивном погледу на писмо кроз његово „усавршавање” и „прилагођавање” језику, које се завршава алфабетом као „врхунцем” развоја писма, аутор супротставља чињеницу да се „еволутивни скок” нигде не појављује као унутарњи развој древних цртежних писмености, већ представља резултат диглосије и диграфије у колонијама одговарајућих цивилизација. О томе убедљиво сведоче примери египатског писма, клинописа, кинеског писма и њихових деривата, као и егејска писменост. Цртеж није постепено добио, него је увек имао гласовну димензију и могућност да означи гласовну вредност, о чему убедљиво сведоче аутохтоне писмености Средње Америке, па чак и такве, још увек недовољно познате цртежне писмености, као што су писменост Долине Инда, Ускршњег острва или Андско писмо.

Последњи део – *Графическиј јазык и визуалнај реч*, резимира покренута питања о развоју писма, указујући на чињеницу, да добро позната разлика између језика и говора пролази управо између цртежног и гласовног писма. За разлику од графичког језика или визуелног мишљења, што у суштини јесте цртежно писмо, гласовно писмо представља управо визуелни говор.

НАПОМЕНЕ О ПОЈЕДИНИМ РАДОВИМА

Овде ћемо се осврнути само на један број радова (објављених у последњем петогодишњем периоду).

1) „Хазарски источници словенске писмености” (*НССВД*, МСЦ 42/1, 2012). Како је у раду истакнуто, питање порекла најстаријег словенског писма с правом је проглашено „проклетим питањем“ славистике. Заиста, тешко да се може наћи неко друго подручје чија би загонетка била толико безнадежно нерешива као у овом случају. С неколико штурих извора о мутном времену настанка словенске писмености, то питање оставља простор за врло различита тумачења, а овај рад представља покушај још једног приступа томе палеославистичком и палеографском питању – у овом случају из перспективе опште науке о писму.

2) „Комуникативна улога писма” (*Теоллингвистичка проучавања словенских језика*, САНУ 2013). Рад представља даљу разраду питања двостране природе писма, чији развој подједнако зависи од два основна и равноправно важна чиниоца – језичке основе и културне историје, који типолошки одговарају семиотичком одређењу језика као јединства гласа и значења. Тој двостраној природи писма структурно одговарају и две комуникативне димензије писма – вертикална и хоризонтална. Ближе упознавање с њиховом природом и наменом потврдило је да писмо не постоји ради саме комуникације него зарад колективног памћења.

3) „Албански језик и староевропски ареал индоевропских језика” (Настава албанског језика као страног, Филолошки факултет, Београд 2013). Најмлађу и најкасније рашчлањену дијалекатску групу индоевропских језика чинили су језици северног и средишњег европског ареала, германски, балтословенски и протоалбански, којима су се у једном периоду придружили итали-келтски на западу и тохарски на истоку. Међу језицима овога староевропског ареала постоје и значајне унакрсне везе, нарочито између итали-келтског, германског и балтословенског, које говоре како о могућем распореду ових група унутар два претпостављена ареала, тако и о каснијим правцима кретања и сеоба. Притом, карактеристично обележје балканско-малоазијског простора представљали су извесни „језици споне“, као што су фригијски и протоалбански, који у себе укључују црте различитих индоевропских ареала. Постојање таквих језика „спона“ и „прелазних зона“ има посебан значај за овај географски простор, за који су везана три уникатна индоевропска језика – јерменски, грчки и албански – и посебну тежину за албански језик у вези с његовим загонетним старобалканским коренима.

4) „О евроазијским одликама праиндоевропског вокалног система” (IWoVA VIII, Нови Сад 2012). Иако је разрадом нових теоријских праваца у првој половини XX века историјска лингвистика не само изгубила своје некадашње водеће место у лингвистичким истраживањима, већ и нужно морала да мења и прилагођава неке своје основне поставке, развојем лингвистичке типологије средином XX века дошло је до постепеног приближавања упоредно-историјских и типолошких истраживања, зато што заједничке типолошке црте често указују и на ареалне контакте међу језичким

породицама, које се самим тим логично обједињују у макропородице. То је условило да се крајем XX в. упоредно-историјска лингвистика врати неким темељним поставкама младограматичарске епохе. Што се тиче још увек отвореног питања индоевропске прапостојбине, која се смешта у широки простор од Црног мора до Средње Азије, описане типолошке паралеле између реконструисаног индоевропског вокализма и језика Источне Азије подупиру претпоставку о првобитно периферном евроазијском положају индоевропске језичке породице.

5) „Словенска писменост и средњовековни алфабети грчкога круга” (Институт за српски језик САНУ, Старословенско и српско наслеђе I, Београд 2014). У овом раду аутор је посветио пажњу чињеници да међу средњовековним дериватима грчког писма словенска писменост својом диграфичношћу заузима особено место. Једино старословенски корпус одликују два графички потпуно различита писма. При томе се на плану израза словенска ћирилица као нескривени дериват грчког писма подудара с коптским и готским писмом, док се графички загонетна глаголица подудара с такође загонетним грузијским и јерменским писмом, која су с грчким писмом повезана само својом унутрашњом структуром. Иако су те везе одавно познате у палеославистици, ипак су ретко биле предмет детаљније анализе.

6) „Развој писма између мита и стварности” (*Српски језик XX*, 2015). Традиционална типолошка подела писмених система заснована је на еволуционистичком схватању о поступном усавршавању писма, које се налази у тесној вези с европоцентричним алфабетским графичким моделом. У другој половини XX столећа та еволутивна концепција почела је да губи свој владајући положај, иако алтернативно гледиште у виду заокружене научне парадигме још увек није формулисано. У науци о писму временом је разјашњено постојање сложених међузависних односа између писма и језика и она се ослободила схватања о подређеном статусу писма у односу на говорни феномен. По ауторовим речима, могло би се рећи да писмо није само „визуелни говор”, већ и својеврсни „модел говора” који у великој мери формира наша схватања о језику и језичким јединицама.

7) „Письмо между языком и культурой” (*Коммуникология*, Том 3, Москва 2015). Рад представља разраду основних теза које су потом ушле у уводно поглавље ауторове истоимене књиге о писму из 2018. године. То су у првом реду следеће чињенице: Човечанство се данас не може замислити без писма. То је једно од највећих достигнућа у његовој културној историји. У првом реду, то је средство визуелне комуникације које надомешта ограничености језичке комуникације и омогућава преношење поруке у времену и простору. Више од тога, то је порука у

времену која може да оживи давно изумрлу цивилизацију и кључ за упознавање људске историје. Речју – писмо је својеврсно памћење човечанства.

8) „Грамотологија и питање односа између језика и писма” (*Наука и слобода*. Зборник радова с научног скупа, Пале 2014). Рад је посвећен теми ослобађања науке о писму од догме еволуционизма. Традиционална типолошка подела писмених система заснована је на еволуционистичком схватању о поступном усавршавању писма, које се налази у тесној вези с европоцентричним алфабетским графичким моделом. У другој половини XX столећа та еволутивна концепција почела је да губи свој владајући положај, иако алтернативно гледиште у виду заокружене научне парадигме још увек није формулисано. У науци о писму временом је разјашњено постојање сложених међузависних односа између писма и језика и она се ослободила схватања о подређеном статусу писма у односу на говорни феномен.

9) „Сербско-албанские фонологические отношения: влияния и ареальная общность“ (Белград 2015). Предмет овога рада јесу фонолошке везе између српских и албанских граничних говора с циљем реконструкције њиховог ареалног јединства и њиховог првобитног етничког распореда. У раду је показано да оно што спаја географски удаљене северноалбанске и српско-бугарске „ч-ц“ говоре представља чињеница да се и једни и други наслањају на изворно штокавски масив – на источноцрногорске и севернометохијске говоре на југозападу и на северни део косовско-ресавске зоне на североистоку. Између њих се простире призренско-јужноморавска зона у којој се, услед старе отворености према македонском језику, учврстио ареал с медиопалаталним редом, који влада и у књижевном албанском језику.

10) „О ’српској дипломатској минускули’ још једном“ (*Путевима српских идиома*, ФИЛУМ, Крагујевац 2015): Упркос чињеници да је разграничење појединих типова писма у словенској палеографији направљено по угледу на грчко-латинску, њихова је подударност само формална, пошто називи ћирилских типова писма одражавају другачију традицију и преживели су другачији развој – неуједначен чак и у оквирима словенске писмености, тако да у досадашњој палеографској литератури односи међу овим типовима писма у ћирилици нису добили задовољавајућу и општеприхваћену палеографску дефиницију и класификацију. Тема овога рада јесте питање оправданости назива *минускула* и *брзопис* као ознака за канцеларијско писмо средњовековне Србије.

11) „’Босанска буква’ и Вукова ћирилица“ (*Вук Стефановић Караџић*, САНУ, Београд 2015). У раду се износи покушај разјашњења графичких одлика тзв. «западне ћирилице» (познате и као „босанчица“), настале на штокавској народној основи, која током читаве своје историје, од почетака у XII в. до коначне реформе у XIX в., показује тежњу да изрази најважније особине своје дијалекатске основе.

12) “Славјанский алфавит («азбука») между востоком и западом”, (*Slavic Humanities and New Era for Eurasia*, Prague 2016). Рад покушава да одговори на питање зашто је глагољица Кијевских листића и њему сличних споменика тзв. старије глаголице према европским мерилима онога времена била писмо

“примитивније страничне структуре”? Према ауторовом мишљењу, то би могао да буде одјек својеврсне висеће регулације писма – везаности за горњу линију реда, каква постоји у семитској писмености и њеним оријенталним огранцима. Културноисторијска улога и намена словенског писма говорила би томе у прилог. То су хазарски источници овога писма створеног за прву словенску државу, хришћанску наследницу аварскога каганата, у којој се могао применити хазарски спој истока и запада и који је, потом, определио и будућу “хазарску” судбину словенског писма.

13) „О некоторых культурно-исторических предпосылках старославянской двуазбучности и диграфии в славянских языках“ (*Исследования по славянским языкам*, 2016). Рад представља покушај разјашњења неких аспеката старословенске двоазбучности, који су задржали свој значај током читавог развоја писмености код Словена. Као што је показано у овом раду, главна структурна разлика између двају словенских писама била је трансформација синтагматских фонолошких опозиција у парадигматске. Оригинална синтагматска функција дијакритичких ознака у старијој глагољници одражава слоговну хармонију – палаталну корелацију слогова позног прасловенског језика. С еманципацијом јоте и преношењем фонолошког тежишта на консонантизам у старословенском периоду, палатална опозиција је пренета на сугласнике и коначно прешла у парадигматски план у ћириличком писму.

14) „Простор и време у структури писма“ (*Србистика данас*, Универзитет у Бањој Луци 2016). По својој двостраној природи писмо се налази у тесној вези, како с језиком, тако и с културном историјом. Цивилизацијски значај писма, у том смислу, илуструје тврдња Питера Даниелса како је „Људско друштво одређено посредством језика, док је цивилизација одређена преко писма”. Из овога може да проистиче не само тврдња како је језик примаран а писмо секундарно, него и то да писмо поред своје комуникативне улоге представља и једну од најважнијих спољашњих одлика неке цивилизације.

Поменути хијерархијски однос између језика и писма подразумева се и у најраспрострањенијој дефиницији писма, по којој је то *средство комуникације помоћу условно примењених визуелних знакова које омогућава преношење поруке у времену и простору*. Међутим, схватањем писма само као средства комуникације пренебрегава се, у суштини, његова културна димензија. Губи се из вида чињеница да писмо није само средство, него и симбол који комуникацију смешта у одређене културне и цивилизацијске оквире. *Категорија времена* (историјско памћење одређене цивилизације) овде се губи из вида пред *категоријом простора*, тј. пред начином вршења графичке комуникације међу члановима одређене заједнице.

15) „Ћирилица дубровачког молитвеника из 1512. године“ (*Српски молитвеник, Споменица Милану Решетару*, САНУ, 2016). Дубровачки молитвеник, као и знатан део католичко-протестантске ћириличке штампе, најавио је напуштање старога ћириличкога књишког типа писма – устава (полуустава), који је, будући тесно везан за црквенословенски језик, заједно с њим касније био и напуштен. У тренутку своје појаве, ћирилица дубровачког молитвеника била је, пак, графички преседан који је одударао од дотадашње ћириличке штампе. У

првом реду одступао је у језичком погледу: била је то прва штампана књига на нашем народном језику, а такав језички израз имао је књижевни статус у то доба само у нашој католичкој средини, чији је репрезентативни представник била управо дубровачка општина. Као што је познато, такав језички израз имао је и своју особену графичку форму – наше старо пословно писмо, чији ће штампани облик постати узор, модел и симбол много познатије католичке ћириличке штампе у Босни.

16) „О старини једнојеровог правописа у словенској писмености“ (*Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви*, Зборник радова у штампи, Беране – Београд 2016). Рад представља покушај да се појава особене српске редакције старословенског језика с танким јером објасни у контексту познопрасловенских развојних процеса. Рад пружа рекапитулацију проблематике словенских редуцираних вокала и њиховога графичког представљања у словенској писмености. Веза полугласника с опозицијом по палаталности, која је била размотрена у неким ранијим радовима, допуњена је у овом раду проблематиком односа између полугласника и назалних самогласника.

17) Б. Чигоя, В. Станишич, „Несколько замечаний о кириллической письменности боснийских францисканских писателей XVII века“ (*Коммуникология* 2017). Тему овога рада представља пропагандни пројекат Ватикана – ћириличка писменост босанских фрањеваца, која иначе заузима особено место у историјском развоју књижевног језика Срба и Хрвата. На основу старе пословне ћирилице, која је била општенародно писмо у Босни и Херцеговини, они у ћириличкој штампи међу првима нормирају језичке одлике свога матерњег штокавског наречја, чиме су у главним цртама обележили најважније штокавске особине. Започели су оно што ће касније довршити Вук Караџић, али на основу графичког инвентара ћирилице другог типа.

18) „Писмо као колективно памћење“ (Анали огранка САНУ у Новом Саду, 2017). Развој писма подједнако зависи од два основна и равноправно важна чиниоца – језичке основе и културне историје, који типолошки одговарају семиотичком одређењу језика као јединства гласа и значења. Тој двостраној природи писма структурно одговарају и две комуникативне димензије писма – вертикална и хоризонтална. Ближе упознавање с њиховом природом и наменом потврдило је да писмо не постоји ради саме комуникације него зарад колективног памћења.

19) „Разделение на идеографию и логографию и вопрос ассоциативности графического знака“ (*Вопросы этиграфики*, Москва 2018). У овом раду аутор наставља тему започету у неким од ранијих радова – питање потискивања термина *идеографија*, који је у другој половини прошлога столећа у многим научним срединама био замењен термином *логографија*. Аутор је дошао до закључка да би разграничење међу овим терминима могло да буде корисно за типологију писма и да их је могуће раздвојити на основу критеријума асоцијативности – опозиције по мотивисаности графичког знака.

20) „Ортографија и револуција – судбина руске ћирилице у реформаторским пројектима XX века“, (примљено за штампу у часопису *Српски*

језик за 2018). Тему овога рада представља симболичка улога писма (писмо као симбол припадности одређеном културном кругу), која је показана на примеру судбине руске ћирилице у наведеном периоду. Писмо и ортографија, као у огледалу, одражавају супротстављеност интегративних и дезинтегративних сила у руској култури и руском друштву током XX века. То је конкретна илустрација прворазредне симболичке улоге писма као спољашњег, визуелног израза идентификације с одређеном цивилизацијом.

21) „О палеографским одликама ћириличке преписке везане за период владавине Шћепана Малог“ (предато за штампу за зборник радова са скупа посвећеног *Српском језичком и књижевном наслеђу на простору данашње Црне Горе*, Подгорица 2017): Скоро све документе поменуте преписке обједињује знак за „положено б“. Оно иде заједно с домаћом ортографијом, са знаком за „танко јер“ (ѣ) и домаћим „репатим а“. Обрнуто, искључива употреба обичног, „усправног б“ овде сигнализира руски скоропис и по правилу иде заједно с „дебелим јером“ (ѣ), као и с грчком алфом. У том смислу, могуће је издвојити документе, који се по својим граfiјско-ортографским одликама налазе у комплементарној дистрибуцији. Они сведоче о укрштању различитих епоха у историји српске писмености, а у неким случајевима дају и драгоцене потврде неких оригиналних граfiчких решења.

ДОПРИНОС СТРУЦИ И ПЕДАГОШКИ РАД

Поред научног рада, Вања Станишић је ангажован и на стварању научног подмлатка учешћем у комисијама за мастер радове, магистарске и докторске дисертације. Боравио је на више научних конференција у земљи и иностранству. Био је рецензент, преводилац и приређивач једног броја научних студија и једног уџбеника, као и члан редакције једног међународног часописа.

Др Вања Стаишић, поред приказане научне и стручне активности, веома успешно се ангажује и у наставном процесу као и у другим активностима везаним за факултет, универзитет и шире.

На Филолошком факултета Универзитета у Београду врло успешно држи наставу на основним студијама из предмета Упоредна граматика словенских језика, Упоредна граматика индоевропских језика, Историја албанског језика, Развој писма, Историја српске ћирилице. На докторским студијама Филолошког факултета Универзитета у Београду држи предавања из предмета Индоевропска језичка заједница. Др Вања Станишић, цењен и уважаван међу колегама, омиљен међу студентима, члан је Катедре за српски језик и јужнословенске језике. Од 2003/2004. године ангажован је и на Катедри за албанологију Филолошког факултета као предавач на предмету Историја албанског језика с дијалектологијом. Пре одласка у Сеул био је и управник те Катедре. Од 2006/2007. године увео је на Филолошком факултету и нови предмет Развој писма и врло успешно и запажено држи предавања. Према студентима је коректан,

предусретљив и увек спреман да им пружи тражену информацију и да им помогне у свакој прилици.

ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Др Вања Станишић је, од избора у звање ванредног професора, објавио скоро 40 научних радова из палеославистике, индоевропеистике, историје српске и словенске писмености и развоја писма. Учествовао је на више научних скупова у земљи и иностранству, био је члан редакције и стручни уредник зборника радова о балтословенској акцентологији (IWoBA VIII, 2012 [2014]). Сарадник је на научном пројекту *Обрада старог српског писаног наслеђа* (шифра: 178030).

Учествовао је у знатном броју комисија за преглед, оцену и одбрану докторских дисертација, мастера и једног магистарског рада.

Својим ставом према науци, струци и настави др Вања Станишић је стекао углед савесног и вредног професора и научника, који не штеди труд ни време и снагу за успешан рад са студентима као и за стално усавршавање, доказивање и потврђивање у науци и струци.

На основу свега изложеног, закључујемо: Објављене књиге и радови, квалитетна реализација наставе, учешће на домаћим и међународним научним скуповима, чланство у уредништвима и редакцијама часописа, учешће у бројним комисијама и бројне друге активности су довољни разлози да свесрдно и једногласно предложимо Изборном већу Филолошког факултета да прихвати Извештај и упути предлог одговарајућем Стручном већу Универзитета у Београду да **др Вању Станишића изабере у звање и на рано место редовног професора за ужу научну област Палеославистика, предмети Упоредна граматика словенских језика и Развој писма.**

КОМИСИЈА

Београд, 15. 4. 2018.

Др Милан Стакић, ред. проф.

Др Јасмина Грковић-Мејџор, ред. проф.

Др Јелена Јовановић, ред. проф.

